SK
GN

PERSMAP

INHOUD

Korte projectbeschrijving	p 2
Credits	p 3
Dramaturgisch interview	p 4
Curricula van de makers	p 11
Beeldmateriaal	p 13
Contact	p 15

1. KORTE PROJECTBESCHRIJVING

SPECTACLE PERDU

Spectacle Perdu is de nieuwe voorstelling van Bjarne Devolder, Lukas Smolders en Luca Persan. Twee figuren maken een trip down memory lane doorheen hun leven en spelen op dolkomische wijze scènes na uit hun kindertijd. De voorstelling neemt de vorm aan van een explosieve revue boordevol muziek en sketches van Jacques Brel, Gaston en Leo, France Gall en Wim Sonneveld.

In Spectacle Perdu leven de twee personages zich volledig uit in hun humoristische verbeelding van het verleden, want lachen doet toch vergeten en relativeren? Het komische toont zich als filter van wat liever verborgen blijft. Was die kindertijd wel zo onschuldig en onbezorgd? **Spectacle Perdu is een bitterzoete arena voor de strijd met de herinneringen waarvan we ons willen ontdoen.**

Devolder speelt met de vorm van het ludiek amusementstheater als contrast met de haast onmogelijke confrontatie met het eigen gruwelijk trauma. Spectacle Perdu wordt gevoed vanuit het autobiografische verhaal van de makers, maar duikt dieper in de lagen van het geheugen, trauma, taal en intimiteit.

PREMIÈRE op 15 maart 2023 in De theaterzaal van De Studio, Antwerpen. Ook nog voorstelling op 16 maart 2023 en uitgebreid op tournee in het seizoen 2023-2024.

2. CREDITS

Concept: Bjarne Devolder

Tekst: Bjarne Devolder, Valentijn Dhaenens, Lukas Smolders

Liedjesteksten: Lukas Smolders

Zangcoach: Naomi Beeldens

Spel: Bjarne Devolder, Lukas Smolders, Luca Persan (stage)

Coaching: Valentijn Dhaenens

Productie: Sandra Diris

Techniek: Gilles Pollak, Jeroen Wuyts

Decor: Sam Declercq

Kostuum: Veerle Van den Wouwer

Zakelijke leiding: Korneel Hamers

Administratieve en productionele ondersteuning: Suzanne De Clercq

Dramaturgisch interview: Elisa Demarré

Beeld: Wannes Cré en Kurt Van Der Elst

Beeldbewerking: Mieke Geenen

Montage: Steven Vandenplas

Productie: SKaGeN & DeStudio

Met de steun van: De Vlaamse Gemeenschap, PerPodium & Taxshelter

Met dank aan: Kenneth Cardon, Jef Hellemans, Peter Adriaenssens, alle mensen van De Studio, Valentijn Dhaenens, Clara Van Den Broek

3. DRAMATURGISCH INTERVIEW

Deze tekst is een neerslag van de Podcast waarin Bjarne Devolder en Lukas Smolders in gesprek gaan met Peter Adriaenssens over SPECTACLE PERDU en de plaats van humor in traumaverwerking.

De inhoud is rechtenvrij. Indien u tekstfragmenten wenst te gebruiken, vindt u die hieronder. Gelieve aandachtig te zijn voor de delicate aard van het onderwerp en de context te behouden van de gekozen fragmenten. Bij gebruik graag contact opnemen met korneel@skagen.be.

U kunt dit gesprek ook beluisteren als podcast:
https://soundcloud.com/theatercollectief-skagen/podcast-spectacle-perdu

'Eigenlijk zijn we allemaal tijdreizigers'

Een gesprek tussen kinder - en jeugdpsychiater en auteur Peter Adriaenssens, en theatermakers Bjarne Devolder en Lukas Smolders over het onverwachte samenspel van trauma en humor

PA: Jullie maken een voorstelling waarin je je inleeft in het hoofd van een slachtoffer. Hoe doe je dat?

BD: Het gaat niet direct over inleving in het hoofd van de slachtoffers. We zijn vertrokken vanuit ons eigen slachtoffer zijn, vanuit onze eigen ervaring met wat pedofilie met je doet op jonge leeftijd en hoe zich dat uit op een latere leeftijd. We leven ons dus niet in in het hoofd van een ander. We gebruiken ons eigen hoofd en ons eigen slachtoffer zijn om daar een vertelling mee te maken.

PA: Maar je vertelling is niet gefocust op het drama, want ik begrijp dat je ook humor zoekt. Dat is iets onverwacht dat ik nog niet eerder tegenkwam binnen deze thematiek. We leven nog volop in een fase die gericht is op de *sérieux* van dergelijke ervaringen. Paradoxaal genoeg legt dat een taboe op het lachen.

BD: Wij zijn heel snel op de kar gesprongen van een ander soort vertelling en niet de vertelling die couranter is: je bent seksueel misbruikt dus daar hoort heel veel pijn bij. Wat ik nog bijna nooit heb gezien is als er met een grote geut humor mee wordt omgegaan. Dat hebben we in *Spectacle Perdu* geprobeerd. Daarom gaven we aan de personages van de pedofielen de vorm van een soort Gaston en Leo met de dynamiek die voor hen zo kenmerkend is: het spreken in plat Antwerps, het jolige. Ik werd enorm geprikkeld door het vinden van een andere insteek die de wreedheid en pijn die eronder zit niet ontkent, maar op subtiele wijze vormgeeft.

PA: Dat vind ik heel fascinerend. Wat je daarmee doet is echt een 'aanbod' voor wie verwerking zoekt. Klassiek krijgen de mensen te horen dat ze erover moeten praten of best in therapie gaan. Maar geslaagde humor laat ons net toe het onderwerp op tafel te leggen. Je toont een soort meesterschap over wat er is gebeurd. Er zullen altijd mensen zijn die vinden dat je het onderwerp daarmee ridiculiseert. Niet iedereen is vatbaar voor humor. Maar goeie humor is een vorm van kracht! Enerzijds is er het persoonlijke verhaal, maar iemand anders kan daar niet altijd iets mee. Met humor kan je naar je verhaal kijken, je kan het buiten je leggen. Je kunt het erover hebben en het begint te voelen als een apart stuk.

LS: Dit gaat natuurlijk over een voorstelling. Ik heb het gevoel dat het voor de mensen die al naar de repetities kwamen echt aankomt als een 'accident'. Mensen voelen blijkbaar veel sterker aan wat we verkondigen omdat we ons verhaal in dat lichte revue genre hebben gegoten. Het komt bij hen extreem hard binnen.

BD: Het geeft een bevredigend gevoel om het eigen trauma te objectiveren. Dat geeft een kracht, het is graag hoe ik dingen maak. Ik vertrek steeds vanuit een eigen pijn of iets wat me boos maakt of kwetst. Het is heel privé, maar je krijgt tegelijk de kans om vanuit het persoonlijke net een heel universele vertelling te doen. Dat vind ik heel interessant. *TODAY I KILL YOU***,** mijn vorige voorstelling, ging ook over seksueel misbruik en het nooit eerder kunnen vertellen aan je moeder of een ouder. Het heeft mij hard aangegrepen dat ik het zelf nooit heb kunnen vertellen. Ik heb nooit gedurfd. Dus dat stukje neem ik uit mezelf en ik maak er een voorstelling mee. Voor *Spectacle Perdu* is hetzelfde gebeurd. We hebben allebei een trauma meegemaakt en we proberen voldoende draadjes door te knippen om dat stuk uit onszelf te objectiveren zodat het materiaal wordt. Het wordt op die manier meer gedeeld, meer van de wereld. Het zit niet meer alleen bij jezelf.

PA: Waar mensen vaak last van blijven hebben, zijn een soort onzichtbare knoppen in hun lichaam. Er kan plots een situatie zijn die niets te maken heeft met wat je hebt meegemaakt en die toch ineens op één van die knoppen drukt. Je verandert plots van stemming, je voelt je niet meer goed op een plek, of bij een stem of een geluid. Dat blijft dikwijls de macht van de dader. Je hebt je verhaal verteld, je bevindt je in een andere tijd in je leven waarin je de erge situaties niet meer meemaakt. En toch blijven er situaties voorkomen, of het nu twintig of dertig of tachtig jaar geleden is. Men onderschat hoe het zich inschrijft in je lijf, dat je er knoppen aan overhoudt die je ook zelf niet altijd weet zitten. Wat jullie doen is een manier tonen om ze durven aan te raken.

LS: Dat is heel juist. Voor ik met Bjarne begon te onderzoeken hoe we dit konden vertalen had ik niet de indruk dat ik een trauma gevoel had gehad in mijn leven. Ik was wel jong, maar de jongen die mij overal mee naartoe nam was 16 en was eigenlijk zelf net geen kind meer. Ik durfde als kind ook zeggen wat ik niet leuk vond en kon mijn grenzen stellen. Door met deze creatie bezig te zijn, ben ik dichter bij die knoppen gekomen waar je over spreekt. Waarom val ik soms uit in bepaalde situaties? Misschien heeft het wel meer teweeggebracht dan ik had vermoed?

BD: Lukas zegt vaak:" Shakespeare is al vierhonderd jaar dood, maar als je nu Shakespeare speelt, is hij je nog steeds aan het regisseren". Ik vind dat een mooie metafoor voor de invloed van iemand die iemand anders heeft misbruikt op een vroege leeftijd, daarom niet seksueel. Die is metaforisch dood, maar twintig jaar later regisseert die persoon nog steeds hoe je je voelt of hoe je handelt in bepaalde situaties.

LS: Het materiaal van deze voorstelling, dus Gaston en Leo en de nummers van Jacques Brel en andere, dat maakte deel uit van mijn jeugd. Het is niet zomaar dat net die elementen hun weg naar de voorstelling hebben gevonden. Als kind ga je door die entertainment, maar binnenin word je met iets helemaal anders geconfronteerd. Dat is verwarrend.

BD: Ons eerste idee was om een echte televisieshow te creëren. We gingen terug naar de programma's die we als kind zagen en vroegen ons af hoe we die programma's konden incorporeren in de voorstelling, gezien vanuit een kinderlijke verbeelding. In de voorstelling zit een scène met de 'Mini-playbackshow' (*een playbackshow voor kinderen op de Nederlandse televisie).* Daarin wordt het beruchte interview met Roger Vangheluwe geplaybackt door het personage kleine Bjarne. Vangheluwe vertelt in dat interview dat het allemaal maar een spelletje was. We zochten naar manieren om het trauma te plaatsen in wat we vroeger zo mooi vonden: de onschuld waarmee we naar die programma's keken.

LS: De echo's die terug opdoemen.

PA: Het is vaak zo dat als mensen hun verhaal vertellen ze hun ogen sluiten en fragmenten kunnen ophalen van hun jeugd. Ze zien een *slideshow* voorbij komen waar dat soort programma's deel van uitmaken. Opeens is de kindertijd reëel aanwezig. Het rare is dat je de naam van een programma van vroeger kunt aanhalen en onmiddellijk voelt iedereen die sfeer. Ik krijg dikwijls de vraag hoe het kan dat iemand die erge dingen meemaakt zoveel jaar later met een flits terug in dat verhaal kan zitten. Eigenlijk zijn wij allemaal tijdreizigers. Als je maar op de juiste knop duwt, kunnen wij allemaal terug op een plaats uit ons verleden zijn. Als jullie dat in de voorstelling meenemen, helpt dat ook voor een publiek om in voeling te zijn met de eigen kindertijd. Dan kijkt een toeschouwer niet alleen als volwassene, want iedereen heeft nog een stuk kind in zich. Ik vind het opvallend dat jullie de voorstelling met twee hebben kunnen maken. Ik werk zelf aan een poppentheaterstuk rond trauma en dat is al heel intens alleen met mezelf. Is het niet gebeurd dat één van jullie met een idee komt en de ander daar net op dichtklapt?

LS: We vullen elkaar heel erg aan wat dat betreft.

BD: We zijn heel goede vrienden. We delen veel met elkaar, zeker over de pijn die we voelen. Lukas was coach bij mijn vorige voorstelling en ik wilde graag met hem iets maken. Oorspronkelijk wilde ik een voorstelling maken over extreem-rechts, maar het is extreem misbruik geworden. We voelen elkaar goed aan. Lukas zegt mij vaak dat hij nooit heeft meegemaakt wat ik heb meegemaakt, maar hij heeft genoeg meegemaakt om zich te verbinden met diezelfde pijn. En vice versa.

LS: Het is heel gek. Bjarne is veel extremer in zijn uiting van pijn. Ik heb, misschien door de verbindingen in mijn hersenen, het leven heel leuk gemaakt voor mezelf. Ik ben denk ik een gelukkig mens. Toch snapte ik heel goed wat hij zei, dus misschien sluimert het ook wel in mij.

PA: Jullie hebben een verschillende stijl om ermee om te gaan. Dat geldt voor iedereen van ons. Er zijn mensen die een situatie ontvluchten, er zijn mensen die er tegenaan gaan. Sommigen kunnen er sneller een humoristisch antwoord op bieden. Volgens de wetenschap is er niets binnen in ons lijf dat zegt 'dit is seksueel misbruik, dit is fysiek geweld, dit is intimidatie' enzovoort. Er is in ons lijf maar één mechanisme, onze stress machine. In ons lichaam veroorzaakt gelijk welke vorm van geweld een enorme shot stresshormoon dat mensen een kwetsbaar lichaam geeft. Heel vaak proberen we die stress te milderen door bijvoorbeeld ons verhaal te doen. Maar humor produceert in onze hersenen een ander soort hormoon dat eigenlijk een anti-hormoon is tegen de stress. We maken dan serotonine en oxytocine aan die ons een goed gevoel geven en dus ook een behandeling zijn. Jullie openen dat spoor heel uitdrukkelijk. Jullie stellen de vraag of humor een deelantwoord kan zijn op het verwerken van ernstige dingen. Dat is belangrijk want dat wordt weinig aangeboden.

BD: Daarom komt het goed uit dat we hele goede vrienden zijn. Wij hebben natuurlijk een medium ter onzer beschikking. We praten niet enkel over onze kwetsuren, maar we krijgen het theater en onze oneindige verbeelding als cadeau. We voeren het gesprek ook op een andere manier. De vraag die we onszelf als theatermaker stellen, is in hoeverre je je eigen pijn en leven op scène gebruikt. Kan je zo ver gaan? Of doe je dat toch beter niet? Robby Cleiren leerde me dat in het woord 'voorstelling' het woord 'voorstel' vervat zit. Dit is ons voorstel om met onze pijn iets te doen, om een andere vertelling te maken. In het gesprek met een psycholoog of psychiater grijp je veel minder gauw naar humor.

LS: Wij zijn spelers. Wij wonen in ons instrument, in ons zijn en onze verbeelding. We kunnen daar gaan grasduinen.

PA: Het tegengewicht voor wat iemand meemaakt onder geweld draait rond vrijheid. Dat is net wat de dader niet gaf. Als slachtoffer word je opgesloten in die cocon waarin je niets mag zeggen, een cocon van schaamte

en schuld. Daartegenover staat waar je jezelf vrijheid kunt geven. Daarin is jullie beroep een echte vertolker. Je neemt de vrijheid om te brengen wat je wilt brengen. Of dat nu je eigen verhaal is, daar heeft niemand zaken mee. Het publiek komt in vrijheid. Een voorstelling is misschien geen therapie, maar uiteindelijk kunnen wij voor niemand anders bepalen wat therapeutisch is. De meeste mensen met een trauma gaan niet naar een therapeut. We hebben enkel info over de groep die wel gaat. Maar je hoort vaak dat mensen echt geholpen waren door een zin, een theaterstuk, muziek, …. Dat is zo belangrijk. De verruiming dat we ook voor theater kunnen kiezen en zien hoe makers met hun verhaal aan de slag gaan.

LS: Het is ontzettend complex. Door deze voorstelling heb ik veel ontdekt. Ik was als kind wel iemand die kon aangeven wat ik wel en niet wilde. Maar de kwetsuur heeft zich doorgezet tot nu, want ik weet van mezelf dat ik sommige zaken afbreek omdat ik nu zelf wil kunnen beslissen wat er gaat gebeuren. Dus het heeft wel met mij mee gewandeld tot hier. Soms gaat het afbreken ook over leuke dingen die genot geven, maar net daar beslissen om het niet te doen. Dat is denk ik een deeltje van een trauma dat parten kan spelen bij iemand.

PA: Gevoeligheid voor onveiligheid blijft centraal staan. Wat het betekent om je onveilig te voelen.

BD: Ik hoop dat de mensen die komen kijken en er zelf nog niet over hebben kunnen spreken, zien dat er een vrijheid kan zijn om het er over te hebben. Dat hoeft niet met een therapeut te zijn, dat kan ook een vriend zijn. Ik hoop dat ze kunnen voelen dat we uitnodigen tot gesprek. In één van mijn vorige voorstellingen, *Mijn Volk,* speelde ik een homofobe homo. Toen kwamen mensen me achteraf ook vertellen dat ze zich door wat ik zei gehoord voelden. Dat hoop ik ook van deze voorstelling. Ik wil mijn herinnering kunnen overmeesteren, het helemaal van mij maken. Zodat het niet meer buiten mij staat of van iemand anders is.

PA: Dat is wat wij terug auteur worden van je eigen leven noemen. Je auteurschap werd je ooit afgenomen door iemand die jouw tijdlijn heeft bepaald. Meesterschap of auteurschap is terug kunnen beslissen of je er over wilt vertellen en aan wie. Opnieuw regisseur worden van je leven. Maar er zijn ook de komieken die zelfmoord plegen.
Het moeilijke is niet weten hoe je onzichtbare knop in elkaar zit. Die kan samenhangen met een ogenschijnlijk detail. Het kan zijn dat je partner opeens een grijs haar krijgt, en dat is dan een link met de persoon van vroeger. Zolang het haar er niet was, was er geen probleem. Het nodigt ons uit heel verfijnd naar onszelf te kijken. Je moet vandaag vaak in een team kunnen werken, maar dat betekent dat je moet verdragen dat mensen heel dicht bij je zitten. Dat kan een nabijheid zijn die je niet kiest, waardoor je opeens niet meer kunt werken. Hoe kan dat iets te maken hebben met grensoverschrijdend gedrag als je veel jonger was? Toen heeft iemand in jouw plaats bepaald om dichtbij te komen. Dat auteurschap eigen je je dan opnieuw toe.

BD: Dat proberen we ook in de voorstelling te steken. Er is nergens realisme, maar surrealisme, als een soort nachtmerrie. Het zijn flitsen die je ziet van kinderlijke herinneringen rondom het trauma. Daarin herken je de knoppen van het personage gespeeld door Luca Persan. Er zijn zinnen die hem triggeren. Die knoppen zijn heel interessant om heel gedetailleerd te bekijken.

PA: Kijkt de komiek ook naar zijn eigen verdriet? Een onderdeel van verwerking is meer weten over de dader. Daarom ga je nog niet zomaar begrijpen, maar hoe kwam hij ertoe?

BD: In de toonmomenten die we al deden, zeiden sommigen dat ze ook nood hadden aan de kwetsbaarheid van de pedofielen. Dat vind ik zelf heel moeilijk. We proberen in de tekst van de pedofiele personages een gevoeligheid te steken. Dat gaat over zinnen zoals 'wij die altijd met zoveel liefde omgaan met andere mensen'. Dat is zo'n grote vorm van perversiteit waar ik mij als mens en acteur echt moet overzetten. Ik heb bijvoorbeeld

geen nood om de dader in mijn eigen ervaring gevoeliger te maken. Maar het personage dat ik speel in functie van de voorstelling wil ik wel gevoeliger maken.

PA: Er zijn enkele dingen waarvan we vanuit onderzoek weten dat het slachtoffers erg helpt. Het eerste is de verantwoordelijkheid leggen waar hij thuishoort, namelijk honderd procent bij de dader. Heel veel mensen blijven factoren aan zichzelf toeschrijven. Daarvan verlost raken is heel moeilijk. Het tweede is het actief verzetten. Dat is wat jullie doen. Meer weten over de dader kan net helpen om de verantwoordelijkheid bij die persoon te leggen. Als ik kan weten dat de dader eigenlijk gestoord functioneerde, dat het geen normale mens was die me dit heeft aangedaan, dan word ik terug normaler. Die persoon had moeten weten waar de grens lag. Weten is niet verzachten noch begrip tonen. Maar tegen jezelf kunnen zeggen: "ik had er niets mee te maken".

LS: Het is alsof hij heeft beslist hoe bepaalde momenten in mijn kindertijd eruit zagen. En die kleur hangt over mijn kind zijn.

PA: En hij deed het leep. Het verschil tussen een volwassene en een kind of jongere is dat de volwassene aan de toekomst denkt. Die is bezig met gevaar op betrapping, en hoe een kind erin te luizen. Terwijl het lang duurt voor wij als kind de volwassene zien in zijn dubbelheid.

BD: Ik was 13 en pas sinds een paar jaar durf ik te zeggen dat ik er niets mee te maken had. Dat is te vroeg om te weten hoe een volwassene correct moreel zou moeten handelen.

PA: Het komische heeft ook zijn verdrietkant. Wat opvalt is dat er een aantal bekende komieken zijn die toch in een depressie raken of uit het leven stappen. Waar de humor uiteindelijk niet voor redding zorgde. Ook de komiek moet bewust met het leven omgaan. Je kan vaardig zijn in humor, maar je moet wel in contact blijven met de realiteit. Als je kunt zeggen: "Ik zeg het nu op een lacherige manier, maar het is niet altijd makkelijk geweest", combineer je twee kanten. Dan laat je horen dat je wat afstand kunt nemen, maar het is nooit eenvoudig. Als iemand alleen maar doet alsof ie er mee lacht, dan houdt het een risico in dat de kant van schaamte, schuld en verdriet net heel fors wordt weggeduwd. Er is nooit een wonder aan het woord.

LS: Er bestaat een mooi verhaal over een man die naar een psychiater gaat en zegt: "Ik zie het niet meer zitten, ik kan geen kant meer op, ik ga zelfmoord plegen". De psychiater antwoordt: "Ik ben gisteren met mijn vrouw naar een voorstelling gaan kijken van Monsieur Lo en we zijn daar echt vliegend buiten gekomen. We hebben ons zo hard geamuseerd. Misschien is dat iets wat je kan helpen." En de man zegt: "Ik ben Monsieur Lo". Ik denk dat je de diepgang van in iets te duikelen, kunt relativeren door mensen te laten lachen. Dat maakt humoristen intense kijkers. En als je intens kijkt, kan je wel eens dichtgesnoerd worden.

BD: De lach is bij ons nooit ver weg, daarom net werkt de voorstelling. Wij hebben veel plezier. Je blijft kijken naar die twee acteurs. Ik voel zelf veel pijn en focus me nog maar sinds een paar jaar niet meer uitsluitend op die pijn. Over mijn auditie voor de toneelschool werd mij achteraf verteld: "Bjarne, in die auditieruimte kwam zo'n hoop pijn binnen dat we je niet konden weigeren." Ik heb mij daar toen heel hard op gefocust. Sinds ik twee jaar geleden Lukas heb leren kennen, is er humor in geslopen. Geen zelfrelativering, dat vind ik zelf gevaarlijk. Ik kan er nu op een andere manier naar kijken en daar was humor een doorslaggevende factor in. Het trauma helpt je op een manier verder in je leven.

PA: Het sterke is dat jullie het doen vanuit een eigen beleving en dat jullie je niet proberen in te beelden hoe het zou zijn voor eender welk slachtoffer van seksueel misbruik. Wat jullie doen is donkere humor.

LS: We krijgen vaak de vraag wat we onszelf aandoen.

PA: Het is echt een triomf op de dader. Je hebt het verbod van praten verbroken. Je toont vrijheid om ermee om te gaan, want je beslist zelf welke grappen of welke tekst je maakt. Je bent letterlijk auteur.

BD: In het begin van het creatieproces was er een idee om met getuigenissen te werken van mensen die seksueel misbruikt zijn, maar dat vond ik geen goede aanpak. Wij hebben niets te zeggen over hoe iemand anders zich moet voelen of met zijn/haar/hun trauma moet omgaan. Het enige waar ik iets over te zeggen heb, is over mijn eigen pijn. Het is interessanter voor mij om daaruit te vertrekken en daar heel radicaal in door te gaan eerder dan te spelen hoe een slachtoffer dat niet ik ben zich zou voelen.

PA: Dat is wat we vandaag post-traumatische groei noemen. Het vreemde is dat uit wat je hebt meegemaakt ook een talent kan groeien. Dat vergoelijkt niet wat er is gebeurd. Toch hoef je niet alleen te kijken naar de moeilijkheden die het in je leven heeft veroorzaakt, maar ook naar de overlever in jezelf die is opgestaan. Daardoor heb je vandaag een talent, waardoor je dit stuk hebt kunnen maken. Je hebt misschien het spelen, het talige gezocht om je te verzetten en niet gebogen door het leven te moeten gaan.

BD: Niet intentioneel, voor het gebeurde wilde ik ook al graag acteren. Post-traumatisch groeien is een mooie manier om het te benoemen. Het heeft me wel een enorme inkijk gegeven in mijn eigen gevoeligheid waardoor ik die makkelijk kan aanboren en gebruiken als acteur. Zoals een ingenieur zijn kennis aanspreekt om een brug te bouwen.

LS: De overgang van mijn kind-zijn naar mijn volwassen-zijn is nogal snel gegaan. Ik woonde langs het Albertkanaal dat toen werd verbreed waardoor de huizen moesten verdwijnen. Mijn jeugd werd dus letterlijk in puin gelegd en ik herinner me dat ik in de regen zat te wenen op het puin en besefte dat ik nooit nog kind zou zijn. Een heel poëtisch beeld. En toch als er als kind iets met je gebeurt, dan stap je weg en als je een boom ziet, wil je daarin gaan paardrijden. Je lost het op met verbeelding.

PA: Het kind van die tijd bestaat nog steeds. Ik ben meervoudig in mezelf. Ik heb stemmen in mezelf. Ik kan terugkeren naar dat kind en dat voelen.

LS: Ik heb het soms nog dat ik de dubbele bodem van volwassenen niet goed kan inschatten. Ik ben nog altijd een kind wat dat betreft, wat naïef.

BD: Bij mij gaat het zelfs zo ver dat ik weiger om de drie jaar waarin het misbruik plaatsvond te erkennen als drie jaar van mijn leven. Ik trek consequent drie jaar af van mijn leeftijd omdat ik vind dat ik die jaren gemist heb.

PA: Het is mooi hoe je heel vroeg oplossingen zocht om ermee om te gaan. Drie jaar van je leeftijd aftrekken is een verstandelijke oplossing, andere zijn eerder emotioneel. In wat jullie nu maken combineren jullie emotie en gedachte. Jullie creëren een brug tussen die twee. Voor een lange tijd moet je het enkel met je opgesloten emoties stellen, je hebt ook niet steeds de woorden. Maar de dingen zijn gebeurd zonder woorden en toch vinden wij het logisch dat mensen er leren over vertellen. Maar er is geen woord dat iemand anders kan laten begrijpen wat je hebt meegemaakt. We gebruiken propere woorden zoals misbruik en aanranding, maar eigenlijk weet je daar mee niets. En dat is de eenzaamheid van wie het heeft meegemaakt. Je kan je best doen om het te vertellen, maar eigenlijk lukt het nooit echt.

BD: In *Today I Kill You* vertelt een zoon eindelijk aan zijn moeder wat er vroeger is gebeurd. Het stuk begint met een lange openingsmonoloog waarin hij alles uit de doeken doet, heel expliciet. Ik voelde tijdens het schrijven dat het de enige manier was waarop ik voor mezelf iemand anders kon duidelijk maken wat er nu

eigenlijk was gebeurd. 'Ik ben misbruikt' dekt de lading niet. Dan doe je je pijn geen eer aan. Je pijn verdient een medaille en om oprecht en eerlijk verteld te worden.

LS: Dat is ook exact wat in *Spectacle Perdu* gebeurt. Er wordt heel veel tekst gebruikt, vooral metaforisch, maar je hebt toch het gevoel dat het echt binnenkomt bij de toeschouwer. Het is nodig om via de details te gaan, haast onuitstaanbaar expliciet.

PA: Daarin zijn we wel de eerste generatie. We mogen onszelf de eer aanmeten daarin de zoekende generatie te zijn. We willen niet meer zwijgen, maar we moeten beseffen dat het heel pril is. We hoeven niet te snel op onze lauweren te rusten dat we een goede vorm hebben gevonden. Het experimenteren met de vele vormen is belangrijk. Veel schilders en beeldhouwers hebben symbolen gezocht waar ingewikkelde verhalen achter scholen op een moment dat het verhaal niet te vertellen viel. Wie zijn verhaal vertelt, heeft steeds het gevoel het meerdere keren te moeten vertellen. Taal ontwikkelt zich. De dader heeft nooit taal gegeven. En we hebben nooit geleerd om met onze ouders over bijvoorbeeld een orgasme te spreken, dus laat staan over pijnlijke details. Het zegt niets dat mensen al eens eerder hun verhaal deden, want je vertelt het nooit tweemaal op dezelfde manier. Er komen steeds weer andere accenten naar voor, de intonatie verschuift.

BD: In *Today I Kill You* speel ik de lange beginmonoloog ook altijd anders. Ik weet heel goed welk woord na welk woord komt en welke zin na welke zin, maar als ik de monoloog breng, komen er steeds flitsen door mijn lichaam. Dat is logisch, want alles wat ik daar vertel is echt gebeurd. Dus soms komt er een nieuwe zin uit, die vervormd is, maar op dat moment beschrijft hoe het echt is gebeurd. Ik heb mijn verhaal al gedaan aan vrienden, maar nooit volledig identiek. Er zijn altijd details en beschrijvingen die afwijken. Er zit ergens een logica in omdat je op dat moment herbeleeft.

PA: Zelf weet je niet waarom die zinnen zich aandienen. Dat is ook wat je doet voor een publiek, je biedt taal aan. Je trekt registers open want iedereen brengt het op zijn eigen manier. Je combineert humor, ernst, de stem van een kind, de stem van een volwassene, enz. Jullie trekken het open, weg van het taboe en het geslotene. Het is een uitnodiging om ervan te proeven, te snuffelen, want dat is de manier waarop een gezond jong kind taal leert. Als alles goed gaat, leert een kind al snuffelend taal. 'Nu heb je tranen omdat je boos bent, of is het eerder verdriet'. Dan leer je dat het de twee kan zijn. Het is een aanbod waardoor je woorden in de mond neemt en verkent. Er zijn altijd mensen die dat meenemen en op dat moment genieten van de discretie van het publiek waar je je niet hoeft te *outen.* Het kan inwerken.

4. CURRICULA VAN DE MAKERS

SKAGEN/ BJARNE DEVOLDER / LUKAS SMOLDERS / LUCA PERSYN / GILLES POLAK / SAM DECLERCQ / VEERLE VAN DEN WOUWER

SKaGeN

SKaGeN is Valentijn Dhaenens, Bjarne Devolder, Korneel Hamers, Mathijs F Scheepers en Clara van den Broek. Het collectief maakt sinds 2000 theater voor mensen van vandaag over de wereld van vandaag en morgen. De spelende makers van het gezelschap staan midden in de actuele wereld en doen voorstellen tot benadering, formulering, verdichting, theatralisering en maatschappelijke inspiratie. SKaGeN kijkt vooruit. Het is tijd voor nieuwe wegen, weg van de impasse. SKaGeN brengt met de haar kenmerkende energie, ondernemingszin en innovatiedrang interessante perspectieven waaraan de samenleving haar verbeelding kan scherpen. Dat is het ware nut van kunst: in de wereld die lijkt toe te groeien openingen maken voor morgen. SKaGeN staat bewust in de wereld. Het gezelschap gebruikt technologische, traditionele én onvermoede middelen om concrete voorstellen te doen binnen de complexiteit van de ons omringende realiteit. Ze reiken daarbij stevig de hand naar hun publiek.

Bjarne Devolder

Bjarne Devolder (°1996 – De Panne) liep school op de Academie van Brugge waar hij gefascineerd raakte door het werk van o.a. Dostojevski en Gogol. Later trok hij naar het Conservatorium van Antwerpen waar hij tijdens zijn acteursopleiding in contact kwam met onder meer Vincent Rietveld, Mokhallad Rasem, Naomi Velissariou, Sara De Roo, Clara van den Broek en zijn mentor Frank Focketyn. De jonge acteur en theatermaker werd meteen na zijn afstuderen opgenomen in het Theatercollectief SKaGeN waar hij na *Today I Kill You* nu zijn tweede voorstelling *Spectacle Perdu* presenteert.

Op het witte doek schitterde Devolder in de film *Bastaard,* een psychologische thriller geregisseerd door Mathieu Mortelmans. Verder was hij te zien in *Rookie* (Lieven Van Baelen), *Twee Zomers* (Tom Lenaerts) en *Chantal* (Mathias Sercu).

Lukas Smolders

Lukas (1964) studeerde in 1993 af aan Studio Herman Teirlinck en was daarna te zien in *Angels in America* van Olympique Dramatique. Hij speelde bij Zuidpool en was jarenlang vast ensemblelid in het Ro Theater te Rotterdam waar hij rollen vertolkte in *Platonov*, *King Lear*, *De man in de boot*, etc. Daarnaast is hij ook actief geweest in de film - en televisiewereld met rollen in *Gaston's War (*Robbe De Hert*)*, *Den Elfde van den Elfde*, en recent nog *Tweede zit.*

Luca Persan

Luca (1997) studeert dit jaar af aan het KASK als Master in de Dramatische Kunsten. Hij begon zijn studies in de Rechten, die hij inruilde voor de podiumkunsten. Hij kreeg les van onder andere Jan Steen, Lukas Smolders en Marijke Pinoy. Momenteel werkt hij aan zijn eigen masterproef met als werktitel *Het Personeel* gebaseerd op het gelijknamige boek van Olga Raven. Hij vertolkte reeds

rollen in *De Odysseus* (KVS), *The Smile Of Your Face* (Ontroerend Goed) en *Entretemps* (Victoria DeLuxe).

Gilles Pollak

Gilles Pollak (1996) behaalde zijn master Scenografie aan de Hogeschool voor de kunsten in Utrecht en zijn bachelor Podiumtechnieken optie theatertechniek aan het RITCS in Brussel. Hij werkt als scenograaf of lichtontwerper bij verschillende gezelschappen in Nederland en België waaronder WOLF WOLF, Camping Sunset, Collectief Verlof, BATMAT, en anderen. Met zijn eigen voorstelling *lightparticles. inc.*, een voorstelling rond licht, speelde hij op Chambres d'O, in 30CC en op Plateau 22 (Platform in de Maak, Leuven). Als theatermaker zoekt Gilles naar een dramaturgie van licht. Als scenograaf onderzoekt hij hoe de backstage van het theater en theatrale parafernalia gebruikt kunnen worden ingezet in het creëren van een narratief.

Sam Declercq

Sam (1994) studeerde in 2016 af aan het RITCS als theatertechnicus en werkte als freelancer voor onder andere NTGent. Hij ontwikkelde zich verder als scenograaf en werkte als decorontwerper samen met gezelschappen als Compagnie Cecilia, Jeugdtheater Larf!, Bronks, Ontroerend Goed, etc. In 2019 was hij Laureaat Prijs Jonge Makers, een initiatief van Handmade in Brugge, Turbo en de Republiek. Momenteel werkt hij aan de scenografie van *NIETES*, een voorstelling van Hendrik Kegels en Thomas Claessens.

Veerle Van Den Wouwer

Na haar opleiding Mode - Textiel - Theaterkostuum aan de Antwerpse Academie voor Schone Kunsten werkte Veerle als kostuumontwerper voor Opera Ballet Vlaanderen, Dries Van Noten, Hans Op De Beeck, Tamino, Angèle, hetpaleis, KVS, en nog vele anderen. Momenteel is ze vast verbonden als kostuumontwerper voor Opera Ballet Vlaanderen onder leiding van Sidi Larbi Cherkaoui.

5. BEELDMATERIAAL

Deze fotoreeks is vrij te gebruiken. Gelieve steeds de © Wannes Cré te gebruiken.
High Res beelden zijn te downloaden via:
https://www.skagen.be/nl/voorstellingen/spectacle-perdu#media

SPECTACLE PERDU

6. INFO & CONTACT

- De voorstelling SPECTACLE PERDU duurt 90 minuten zonder pauze
- Voor alle vragen omtrent de productie SPECTACLE PERDU kunt u mailen naar korneel@skagen.be of bellen naar het nummer +32 485 63 08 74 (zakelijke leiding & coördinatie)
- Kaarten voor leden van de pers of programmatoren zijn te verkrijgen door op voorhand te reserveren via info@destudio.com
- SKaGeN is te volgen via haar website skagen.be of via facebook.com/SKaGeNtheatre
- Voor meer informatie over de voorstellingen technische fiches, recensies of persteksten of voor een duik in het verleden, kunt u steeds terecht op het online SKaGeN-archief via de site.